

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi G. L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 4 maja 2005r., wydanym w sprawie z powództwa G. L. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w P.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli ewentualnie o zapłatę, oraz sprawy ze skargi G. L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 19 lutego 2009r., wydanym w sprawie z powództwa G. L. przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Budownictwa i Wojewodzie X. oraz PKO BP Spółce Akcyjnej w W. Oddziałowi w P., Spółdzielni Mieszkaniowej „W.” w P.

i Spółdzielni Mieszkaniowej w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 lutego 2012 r.,

zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 20 lipca 2011 r.,

- 1) oddala zażalenie;
- 2) nie obciąża skarżącej obowiązkiem zwrotu Skarbowi Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania zażaleniowego;
- 3) przyznaje adw. Barbarze B. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego) kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł podwyższoną o podatek od towarów i usług należny od tego rodzaju czynności tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 20 lipca 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił – jako nie oparte na ustawowych podstawach i wniesione po terminie – skargi powódki o wznowienie postępowań zakończonych prawomocnymi wyrokami tego Sądu:

- z dnia 4 maja 2005 r., wydanym w sprawie z powództwa G. L. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w P. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, ewentualnie o zapłatę oraz z dnia 19 lutego 2009 r. – z powództwa G. L. przeciwko pozwanym Skarbowi Państwa – ministrowi Budownictwa, Spółdzielni Mieszkaniowej w P., Skarbowi Państwa – Wojewodzie X., PKO BP S.A. w W. i Spółdzielni Mieszkaniowej „W.” w P. o zapłatę. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny stwierdził, że powódka domagała się wznowienia prawomocnie zakończonych postępowań z przyczyn restytucyjnych przewidzianych w art. 403 § 2 k.p.c., wskazując na pojawienie się nowych środków dowodowych, z których nie mogła skorzystać w ich trakcie. Powołane przez nią dowody stanowi dokument – wyrok Sądu Rejonowego z dnia 26 maja 2011 r., wydany w sprawie o sygn. I C 3052/08, w którym oddalono jej powództwo windykacyjne przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „W.” w P. oraz dowody ze złożonych w tej samej sprawie w dniu 18 lutego 2010 r. zeznań świadków K. D. i S. P., a ponadto dowód z zaświadczenia Spółdzielni Mieszkaniowej „W.” w P. z dnia 25 lutego 2009 r. stwierdzającego, że w księgach handlowych spółdzielni figuruje kwota 1,23 zł zaksięgowana na rzecz skarżącej z tytułu pożyczki, której udzielił powódce Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, iż użyte w art. 403 § 2 k.p.c. sformułowanie „późniejsze wykrycie” odnosi się jedynie do takich okoliczności, jak również środków dowodowych, które istniały już w czasie trwania zakończonych prawomocnie postępowań, ale zostały ujawnione po ich zakończeniu. Powódka natomiast w swoich skargach powołuje się na dowody z dokumentów, które powstały dopiero po uprawomocnieniu się zaskarżonych orzeczeń. Dodatkowo Sąd Apelacyjny podkreślił, że zgłoszone przez powódkę nowe dowody „nie wskazują żadnego logicznego związku z wynikami spraw, w których zapadły wyroki”, a ponadto skarżąca o dowodach z zeznań świadków K. D. i S. P. dowiedziała się najpóźniej na rozprawie przed Sądem Rejonowym w dniu 18 lutego 2010 r., na której była obecna, a zatem skargi z powołaniem się na powyższą podstawę wniosła z uchybieniem ustawowego trzymiesięcznego terminu. Oprócz tego skargę

o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. I ACa 1621/04, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 4 maja 2005 r., powódka wniosła po upływie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, co stosownie do art. 408 k.p.c. wykluczało wznowienie tego postępowania.

Konkludując Sąd Apelacyjny uznał, że powyższe skargi nie zostały oparte na ustawowych podstawach, a ponadto wniesione zostały po terminie, wobec czego należało je odrzucić na podstawie art. 410 k.p.c.

Żaląca zarzuciła zaskarżonemu postanowieniu obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na wynik sprawy, sprecyzowaną jako naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, że wskazane w skardze nowe dowody nie mogą stanowić podstawy wznowienia postępowania, albowiem powstały po uprawomocnieniu się orzeczeń, których dotyczyły wnioski o wznowienie. Zdaniem powódki wykładnia tego przepisu nie prowadzi do wniosku, że dowody, które stanowią podstawę wznowienia postępowania muszą istnieć w czasie jego trwania. Dodatkowo skarżąca zarzuciła obrazę art. 407 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że uchybiła trzymiesięcznemu terminowi do złożenia przedmiotowej skargi, podczas gdy prawidłowa interpretacja nakazuje przyjąć, że dniem w którym dowiedziała się o tej podstawie wznowienia jest dzień wydania wyroku w sprawie, w której ujawniły się nowe dowody – czyli 26 maja 2011 r. We wnioskach żaląca domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kosztów postępowania w niniejszej sprawie, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, względnie o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz jej pełnomocnika kosztów pomocy prawnej udzielonej w niniejszej sprawie z urzędu.

W odpowiedzi na zażalenie strony powodowej pozwany wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Żaląca nie ma racji twierdząc, że jej skarga została oparta na ustawowej podstawie z art. 403 § 2 k.p.c. Zgodnie z ustabilizowanym i akceptowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, przewidziany w powołanym przepisie nowy środek dowodowy musi powstać przed uprawomocnieniem się

wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2005 r. I CZ 125/05, nie publ. czy z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/2005, nie publ.). Toteż Sąd Apelacyjny prawidłowo ocenił, że w świetle art. 403 § 2 k.p.c. środek dowodowy, powstały po uprawomocnieniu się wyroku, nie stanowi prawnej podstawy do wznowienia postępowania.

Przyjmując nawet, że wiedza świadków, na których zeznania powołuje się obecnie skarżąca istniała już wcześniej, racje ma Sąd Apelacyjny, że zgłoszenie skargi na tej podstawie było spóźnione. Zgodnie z przepisem art. 407 § 1 k.p.c., skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą wznowienia jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji – od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Początek biegu terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania wyznacza więc skarżącej data, w której dowiedziała się o istnieniu dowodu, czyli najpóźniej dzień 18 lutego 2011 r., w którym w jej obecności złożone zostały zeznania świadków K. D. i S. P. W związku z tym twierdzenie, że powódka dowiedziała się o przytoczonych dowodach dopiero w dniu wydania, a tym bardziej doręczenia jej prawomocnego orzeczenia Sądu jest niezrozumiałe i nie może wpłynąć na sposób liczenia terminu. Prawidłowy jest więc pogląd, że skarżąca uchybiła ustawowemu trzymiesięcznemu terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania określonego w art. 407 k.p.c.

Wniesienie skargi o wznowienie postępowania po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 407 w związku z art. 410 § 1 k.p.c. z wyjątkiem podstaw wznowienia w postaci pozbawienia możliwości działania lub braku należytej reprezentacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 708/00, nie publ.).

Prawidłowa jest także ocena, że skarżąca wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. IA Ca 1621/04 po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku, co zgodnie z art. 408 k.p.c. uniemożliwiało wznowienie tego postępowania.

Z przytoczonych wyżej powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 2 k.p.c. oddalił zażalenie powódki jako pozbawione uzasadnionych podstaw, rozstrzygając o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej po myśli § 2, § 6 pkt 6, § 13 ust. 2 pkt 2 i § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Z uwagi na trudne położenie materialne powódki Sąd Najwyższy skorzystał z uprawnienia przewidzianego w art. 102 k.p.c. i nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu stronie przeciwnej kosztów postępowania zażaleniowego.